10. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). Metodyka vykhovannia kolektyvu [Methods of training a team]. T. 1. Kyiv : Radianska shkola, 637 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

УСЕНКО Дар'я – доктор філософії, доцент кафедри педіатрії Одеського національного медичного університету

Наукові інтереси: загальна педіатрія, дитяча пульмонологія, дитяча алергологія, дитяча ендокринологія, педагогіка вищої школи**.**

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

USENKO Daria – PhD, Associate Professor of the Department of Pediatrics of Odesa National Medical University

Scientific interests: general pediatrics, children's pulmonology, children's allergology, children's endocrinology, higher education pedagogy.

Стаття надійшла до редакції 21.02.2025 р.
Стаття прийнята до друку 12.03.2025 р.

УДК 687(073)
DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-257-262

ХОМЕНКО Людмила –
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри технологічної освіти
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5126-583X
e-mail: makarova.eva@meta.ua
БЕЗЛЮДНА Наталія –
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4823-3463
e-mail: natashabezl@gmail.com

РОЗВИТОК КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуті питання особливостей ознайомлення учнів з конструювання та моделювання швейних виробів на уроках технологій. Проведено аналіз досвіду роботи вчителів, що стосується даних тем, обґрунтовано мотиваційні можливості, виявлено цікаві прийоми та методи навчання.

Ефективно розвивати конструкторські творчі здібності учнів можна тільки в умовах спеціально організованої діяльності по розробці моделей одягу. Особливість її полягає в тому, що процес створення моделі одягу уявляє собою своєрідні послідовні ступені в безперервному спеціалізованому процесі творчого розвитку особистості. Ця діяльність повинна бути організована таким чином, щоб створювався плавний логічний перехід від проектування через конструювання до моделювання одягу. У процесі організації такої діяльності вдосконалюються спеціальні вміння та навички, які є якісно новими утвореннями, і на цій основі розвиваються спеціальні творчі здібності.

Конструкторська діяльність включає різноманітні елементи творчості, тому, з одного боку, уроки з конструювання та моделювання одягу самі по собі сприяють розвитку творчих здібностей учнів.

Сама ж специфіка конструкторської творчості в процесі створення моделі одягу виявляється в постійному використанні зорових образів, постійному чуттєвому сприйняттю об'єктів і явищ. Саме тому не можна провести жодного уроку з конструювання та моделювання одягу без використання наочності.

Розглянуто якості, які необхідно розвивати в процесі навчання й виховання школярів. У зв'язку з цим перед сучасною педагогічною наукою та школою гостро стоїть питання про необхідність докорінних реформ у галузі освіти, спрямованих на всебічну підготовку підростаючого покоління, його цілісне й гармонійне формування, підвищення інтелектуального потенціалу особистості.

***Ключові слова**: проектування, виріб, конструкція, тематичний план, технічне моделювання, ескіз, завдання, досвід, предмет, модель.*

KHOMENKO Liudmyla –
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5126-583X
e-mail: makarova.eva@meta.ua
BEZLIUDNA Nataliia –
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4823-3463
e-mail: natashabezl@gmail.com

DEVELOPMENT OF STUDENTS' DESIGN KNOWLEDGE IN TECHNOLOGY LESSONS

The article considers the issues of the peculiarities of familiarizing students with the design and modeling of sewing products in technology lessons. An analysis of the experience of teachers regarding these topics was conducted, motivational opportunities were substantiated, and interesting techniques and teaching methods were identified. It is possible to effectively develop students' design creative

abilities only in the conditions of specially organized activities for the development of clothing models. Its peculiarity lies in the fact that the process of creating a clothing model represents a kind of sequential stages in a continuous specialized process of creative development of the individual. This activity should be organized in such a way as to create a smooth logical transition from design through design to clothing modeling. In the process of organizing such activities, special skills and abilities are improved, which are qualitatively new formations, and special creative abilities are developed on this basis. Design activity includes various elements of creativity, therefore, on the one hand, lessons on the design and modeling of clothing in themselves contribute to the development of students' creative abilities. The very specificity of design creativity in the process of creating a clothing model is manifested in the constant use of visual images, constant sensory perception of objects and phenomena. That is why it is impossible to conduct a single lesson on designing and modeling clothing without the use of visuals. The qualities that need to be developed in the process of teaching and educating schoolchildren are considered. In this regard, modern pedagogical science and schools are faced with the urgent question of the need for fundamental reforms in the field of education aimed at comprehensive training of the younger generation, its holistic and harmonious formation, and increasing the intellectual potential of the individual.

***Key words**: design, product, construction, thematic plan, technical modeling, sketch, task, experience, subject, model.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Мистецтво створення красивого та модного одягу є частиною вітчизняної та світової художньої культури, яке увібрало в себе збагачений досвід багатовікової індивідуальної та народної творчості, мудрість і талант багатьох ведучих художників-модельєрів і талант створення красивого й модного одягу багатьох поколінь, дозволяє відкрити широкий простір для творчості та гармонійного розвитку учнів, зробити їх життя багатогранним. Тому пошук методів викладання матеріалу по конструюванню та моделюванню одягу в умовах організації спеціальної діяльності, які б сприяли підвищенню рівня засвоєння учнями програмного матеріалу, звільнили б час для розвитку творчих здібностей та сприяли б естетичному вихованню, є актуальною проблемою сучасної педагогіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження з особливостей методики викладання конструювання, моделювання швейних виробів відображається в роботах таких науковців: Гайдука Л.М., Зимогляд Н.С., Нечіпори С.В., Славінської А.Л. Гайдук Л.М. займається розробкою сучасних технологій моделювання і художнього оздоблення одягу [2]. Зимогляд Н.С. аналізує зміст сучасних методичних систем навчання дисципліни «Проектування швейних виробів» [5]. Нечіпор С.В. досліджує проблему компентнісного підходу до підготовки фахівців швейного профілю, нетрадиційного підходу до дизайну одягу [7]. Славінська А.Л. досліджує методи і способи антропометричних ознак для проектування одягу, алгоритми антропометричної модифікації проектного поля [8].

Метою статті є розкриття питання з особливостей викладання конструювання, моделювання швейних виробів, проведення аналізу досвіду роботи вчителів, що стосується даних тем, обґрунтування мотиваційних можливостей навчання учнів, встановлення умов та шляхів вдосконалення їх навчання. Вивчення та аналіз вчителями, методистами, творчими групами педагогів внесених пропозицій дали можливість розробити рекомендації щодо удосконалення навчальної роботи з метою заохочення учнів до активної діяльності як в урочній, так і в позаурочній роботі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчальною програмою з технологій поставлені завдання створити в учнів певні уявлення про конструювання, моделювання, обробку та виробництво швейних виробів. Нами проаналізована навчально-методична література, яка відображає зміст предмета й методичні рекомендації по організації і проведенню уроків з технологій. Основна частина цих видань присвячена школам та професійно-технічним училищам.

Зміст освіти повинен відповідати цілям і завданням навчання, а також визначати засоби, форми і методи викладання моделювання одягу як виду художньої культури у відповідності до основних дидактичних принципів які пред'являються до будь-якої педагогічної діяльності.

Нами розроблений тематичний план, який визначає зміст уроків з конструювання, моделювання одягу. Він враховує:

- відповідність змісту запропонованого обсягу знань загальним вимогам і завданням навчально-виховного процесу;
- можливості розвитку творчої індивідуальності й соціальної активності в педагогічному процесі;
- облік матеріально-технічного забезпечення шкіл для уроків із запропонованих видів художньо-конструкторської творчості в процесі створення проектів моделей одягу [1, с. 12].

Особливість запропонованого тематичного плану полягає в тому, що він носить відкритий, динамічний характер і орієнтований на творче співробітництво вчителя й учня. Це означає, що зміст тематичного плану може змінюватися й варіюватися в процесі взаємодії двох суб'єктів навчальної діяльності (учителя й учня) через їх індивідуальну мотивацію.

Подібна структура тематичного плану включає чотири послідовних етапи навчальної діяльності на уроках з моделювання одягу.

Перший етап передбачає активну роботу вчителя й учнів: цілісна подача матеріалу, використання повідомлень учнів, заздалегідь підготовлених з даного питання, складання інструкційних карток під час засвоєння матеріалу. Другий етап передбачає засвоєння й використання прийомів художнього проектування моделей одягу (в процесі проектування моделі) і розрахунків, прийомів побудови креслень (в процесі розробки конструкції виробу й технічного оформлення одягу). У процесі проектування виробу закріплюються графічні вміння й навички, а в процесі виконання побудови креслення формуються конструкторські вміння й навички. Одночасно вчитель проводить опитування учнів за спеціальними картками-завданнями, за допомогою яких він не тільки може перевірити рівень знань учнів, а й визначити ступінь підготовленості

школярів до виконання конструкторського завдання (в процесі проектування моделі одягу) і технічного моделювання (у процесі розробки творчих здібностей на наступному третьому етапі, який передбачає виконання учнями конструкторського завдання у проектній діяльності) і технічного моделювання (у процесі конструкторської діяльності). Цей процес проходить майже без втручання вчителя. Таким чином, уроки з технічного моделювання виробів одягу перетворюються в своєрідну лабораторію творчого мислення, імпровізований будинок моделей, наповнений активними пошуками, фантазією, високорозвиненим уявленням, здібністю бачити незвичайне у звичайному, умінням аналізувати й систематизувати ідеї [2, с. 45]. Головну роль у навчальному процесі грають принципи демократизації і гуманізації. Така форма роботи, як самостійне виконання конструкторських завдань і розробка творчого мислення учнів, нестандартне рішення поставлених завдань, прагнення створити проекти й конструкції виробів за законом краси й моди у відповідності до своїх уявлень про них, таким чином, така організація художньо-конструкторської діяльності здатна підтримувати постійний інтерес школярів по матеріалу, що вивчається, сприяє ефективному засвоєнню знань, вдосконаленню спеціальних умінь і навичок, які є якісно новими утвореннями, а надалі на цій основі розвиваються творчі здібності учнів на уроках технологій. Четвертий блок – це виявлення творчих здібностей у процесі розробки ескізів-варіантів і технічного моделювання, що супроводжується заповненням технічної документації [7, с. 31].

Запропонований тематичним планом комплекс навчально-творчих завдань і великий обсяг теоретичної інформації на високому рівні складності розвиває інтелектуально, породжує активність і ініціативність, вдосконалює майстерність.

Структура уроків з конструювання й моделювання виробів одягу включає теоретичну і практичну частини. Теоретична частина передбачає подання великого обсягу інформації на початкових етапах з історії розвитку костюма, видів виробів одягу, основних вимог (експлуатаційних, гігієнічних і естетичних), що пред'являються до різних видів моделей одягу, напрямків моди в сучасному одязі.

Практична частина передбачає роботу у кількох напрямках:

- вивчення основ художнього проектування одягу, виконання конструкторського завдання;
- розробку творчих ескізів-варіантів моделей;
- розробку конструкції виробу одягу, який проектується;
- технічне моделювання виробів;
- заповнення технічної документації на модель, яка розробляється.

Методика проведення уроків з розробки різноманітних форм одягу вимагає передбачення в структурі кожного уроку чітко обкреслених етапів, закінчених і цілісних за змістом, дидактичних цілей організації діяльності учнів і вчителя. Це забезпечуватиме більш плавний перехід учнів від одного виду діяльності до другого й належну послідовність у змісті їх роботи упродовж всього процесу розробки конструкції моделі [9, с. 5].

Плануючи чергування видів конструкторської діяльності на уроках з технічного моделювання одягу, важливо визначити обсяг самостійної роботи учнів з врахуванням їх індивідуальних особливостей. Необхідно також навчити дітей плануванню майбутньої діяльності, виконанню накресленого плану, самоконтролю, умінню дати оцінку своїй праці.

На основі переліченого вище, для розвитку конструкторських здібностей учнів, нами було запропоновано впровадити в практику навчання слідуючи форми роботи:

- колективні й групові (творчі завдання, конкурси, імпровізоване «Ательє мод», дискусії, покази колекцій моделей та ін.);
- індивідуальні (навчально-творчі завдання різного рівня складності, робота над розробкою індивідуальних проектів та ін.).

Експериментальні дослідження підтвердили припущення про те, що обов'язковим компонентом конструкторської діяльності по розробці форм одягу на уроках конструювання й моделювання одягу в школі є самостійна творча робота учнів, до якої пред'являються такі вимоги:

1. її зміст і методика проведення визначається дидактичними цілями і завданнями, рівнем підготовленості вчителя й учнів, матеріально-технічним оснащенням уроків;

2. самостійна навчально-творча робота повинна бути доцільною й відповідати змісту навчального матеріалу. Вона може переслідувати різні цілі, як-от: підготовчі, тренувальні й творчі. Відповідно цілям виділяють і завдання: навчальні, навчально-творчі й власне творчі [3, с. 149].

До самостійної роботи учнів необхідно також включати і вивчення нового матеріалу. Учням пропонується для розглядання якась тема, а далі вчитель пояснює новий матеріал на основі самостійно проведеної учнями підготовки до засвоєння нових знань.

При цьому особливу увагу треба звертати на:

- роз'яснення учням суті понять, що формулюються, правил і перевірку їх засвоєння;
- первісне закріплення матеріалу, вивченого на даному етапі, з показом найбільш раціональних прийомів застосування одержаних знань при виконанні різноманітних завдань;
- узагальнення вивченого матеріалу (по темі, розділу, програмі);
- підведення учнів до узагальнень і висновків, до самостійної пошукової роботи;
- пізнавальна діяльність учнів повинна носити проблемно-практичний характер, а не абстрактно-споглядальний;

3. ступінь складності проблемно-творчих завдань повинний бути посильним для особистості, тобто учень мусить бути підготовленим до їх вирішення: мати певні знання, пошукові вміння й

навички. Рівень підготовленості визначається індивідуально;

4. необхідно враховувати також вікові (психофізичний стан) та індивідуальні (темп праці, темперамент, нахили, здібність до певного виду художньо-конструкторської діяльності) особливості учнів, їх інтереси;

5. важливою умовою ефективності організації самостійної роботи пошукового характеру є контроль за її виконанням. Особливе місце займають колективні обговорення ескізів і проектів моделей одягу, які дозволяють виявити типові помилки учнів. Облік їх дає можливість диференціювати й індивідуалізувати завдання. Крім цього, розвиваються комунікативні якості особистості;

6. з урахуванням специфіки конструкторської діяльності по розробці моделі одягу саме ці завдання повинні містити у собі:

- чітке формулювання самого завдання;
- вказівку на найбільш раціональну послідовність розумових і практичних дій;
- наявність різноманітних завдань з урахуванням загальних вимог до їх виконання, з одного боку, і орієнтацію на особистість учня, з другого [6, с. 51].

Не зменшуючи значущості загальнодидактичних методів навчання (інформаційно-рецептивного, репродуктивного, проблемного викладання, евристичного і дослідницького), які використовуються при навчанні будь-якому предмету, не можна залишити поза увагою методи розробки сучасних моделей одягу:

- методу аналогії: без змін репродукується форма моделі, зберігається її силует, стиль, дотримується традиційна розробка конструкції виробу, тобто відновлюється точна копія моделі одягу. Такі витвори виконують конструктори, які добре знають секрети традиційних розробок конструкцій виробів одягу, а також розуміють специфіку конструкторських особливостей композиційного рішення моделі;
- методу еклектики: спрощений варіант, широко розповсюджений серед людей, які тільки починають займатися художньо-конструкторською діяльністю. Часто зустрічається при виконанні проектування моделі «за мотивами» якогось традиційного проекту. Відбувається механічне поєднання художнього моделювання з аналогіями сучасних моделей. Особливо це помітно в недотриманні традиційних конструкторських технологій;
- методу синтезу, який передбачає узагальнення й глибокий аналіз раніше накопиченої інформації. Художник-модельєр вивчає й переробляє весь змістово-функціональний арсенал художніх засобів і на основі оволодіння закономірностями й принципами розробки проектів моделей виконує нові ескізи, конструкції, моделі;
- методу асоціації, основаного на попередньому досвіді, який в свідомості подібний й близький за стилем та силуетом моделі [8, с. 21].

Ця класифікація методів розробки конструкцій виробів одягу являє собою своєрідні послідовні ступені в безперервному процесі творчого розвитку особистості. Метод аналогії дає позитивний результат на початковому етапі художньо-конструкторській діяльності по розробці моделей одягу, коли відбувається поступове накопичення знань, формування вмінь і навичок. Цей метод заснований на копіюванні, тобто на опануванні традиційними основами художнього проектування моделей одягу.

На початковому й подальшому етапах навчання вирішується таке педагогічне завдання, як розвиток образного мислення учнів, їх фантазії, уяви, почуття гармонії, естетичного смаку, нестандартного рішення виникаючих проблем, тобто йде розвиток художньо-конструкторських творчих здібностей особистості. Отже, найбільший інтерес являє собою метод синтезу, який забезпечує не тільки накопичення практичних умінь і навичок, але й глибоке розуміння специфіки мистецтва технічного моделювання, засвоєння знань з проектування і розробки конструкції моделі одягу. Метод асоціації знаходить вираження на вищому, завершальному етапі навчання – у процесі виконання учнями творчих завдань [5, с. 15].

Форми й методи навчання конструкторській діяльності на уроках з технологій можуть бути різними. Вибір їх залежить від особистості вчителя, оскільки саме він реалізує заданий програмою зміст у спеціально організованому навчальному процесі, від контингенту учнів, бо саме на них спрямований педагогічний вплив, а також від умов функціонування педагогічного колективу.

Узагальнюючи все викладене вище, можна відмітити, що запропонована нами система навчання проектуванню, та моделюванню одягу має в своїй основі:

1. безперервність, спадковість, доступність, які передбачають поступове, у відповідності до процесів інтелектуального, психологічного й фізіологічного розвитку учнів, знайомство з кожним етапом художньо-конструкторської діяльності в процесі розробки моделей одягу, поетапне формування творчих здібностей особистості, що опирається на її соціальний досвід, на одержанні раніше знання, вміння й навички, які цілеспрямовано підводять до нового ступеня засвоєння культурної спадщини одягу;

2. інтегрування, що передбачає зв'язок моделювання одягу з образотворчим мистецтвом, кресленням, мистецтвом дизайну, математикою, природознавством та ін., глибоко продуманий і чітко здійснюваний міжпредметний зв'язок збагачує й поглиблює знання, сприяє підвищенню якості навчання [4, с. 23].

Нами був проведений експеримент на базі ряду загальноосвітніх шкіл, який включав в себе всі проаналізовані чинники.

Провівши анкетування, інтерв'ювання ми визначили додаткові недоліки в подачі матеріалу з моделювання при розробці різноманітних форм

одягу. Далі було впроваджено в навчальний процес розроблену нами систему навчання.

Провівши цикл контрольних робіт, ми зробили висновок, що запропонована система навчання з основ конструювання, моделювання одягу істотно впливає на засвоєння знань учнів.

Висновки і перспективи подальших розвідок напрямку. В ході нашого дослідження ми проаналізували та визначили зміст навчального матеріалу з даного профілю, провели відбір навчального матеріалу та визначили орієнтовані об'єкти праці.

Слід окремо відзначити результати самостійності виконання учнями практичних робіт з розробок різноманітних форм моделей одягу. Учням було запропоновано самостійно проводити технічне моделювання та розробляти різноманітне оздоблення одягу.

Ведучою ідеєю нашого дослідження, яка апробована в процесі експерименту є те, що розвиток конструкторських знань учнів можливий та ефективно відбувається в умовах організації навчальної діяльності й багато в чому залежить від того, наскільки навчальний процес наближений до творчої праці.

Підсумок проведених вище досліджень дозволив нам проаналізувати знання і вміння учнів. Аналіз результатів контрольних робіт показав, що успішність учнів порівняно з попередньою стала набагато кращою.

Результати експериментального дослідження дозволяють нам зробити висновок про те, що ми змогли вирішити завдання, які були поставлені в нашому дослідженні.

Таким чином запропонована система організації конструкторської діяльності на уроках технологій при конструюванні, моделюванні одягу ефективна і сприяє розвитку здібностей тому, що працюючи з класом учитель може керувати й корегувати процес навчання учня, давати йому можливість виявити свої індивідуальні здібності й розвивати при цьому творчий потенціал кожного.

Експериментально доведено, що цього досягнути можна, коли в навчанні будуть широко застосовані проблемні ситуації, дослідницький метод, навчально-творчі завдання різного ступеня складності.

Дане дослідження є необхідним матеріалом для подальшого розгляду новітніх форм та методів навчання в процесі вивчення конструювання, моделювання швейних виробів на уроках технологій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Боринець Н. І., Лещук Р. М. Трудове навчання. Банк ідей для творчих проектів. 5-11 класи / упоряд.: Л. М. Рак. Київ: Шкільний світ, 2011. 106 с.

2. Васильєва І. В., Гайдук Л. М. Сучасні технології моделювання і художнього оздоблення одягу: навч. посіб. Київ: КНУТД, 2008. 132 с.

3. Вовк Ю. В., Славінська А. Л. Дослідження параметричних рядів конструкцій виточок жіночої спідниці. *Пробл. лег. і текстил. пром-сті України.* 2011. № 1 (17). С. 149-152.

4. Єжова О. В. Інформаційні технології у створенні швейних виробів. Кіровоград: ФОП Александрова М. В. 2015. 220с.

5. Зимогляд Н. С., Рябчиков М. Л. Проектування швейних виробів в моделях: [навч. посіб]. Х.: ЗЕБРА. 2011. 162 с.

6. Литвин В. Г., Степура А. О. Конструювання швейних виробів: підручник для ПТУ. Київ: Вікторія. 2008. 320 с.

7. Нечіпор С. В. Технологія виготовлення одягу: посібник для ПТУ.- 2-е вид., випр. і доповн. Луцьк. 2006. 405 с.

8. Славінська А. Л. Основи модульного проектування одягу: монографія. Хмельницький: ХНУ. 2007. 167 с.

9. Трудове навчання (для дівчат): підруч. для 6-го кл. загальноосвіт. навч. закладів. / І. Ю. Ходзицька (голова) та ін. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. 240 с.

REFERENCES

1. Borynets, N. I., Leshchuk, R. M. (2011). Trudove navchannia. Bank idei dlia tvorchykh proektiv. 5-11 klasy [Work training. Bank of ideas for creative projects. 5-11 grades]. Kyiv: Shkilnyi svit. 106 s. [in Ukrainian]

2. Vasylieva, I. V., Haiduk, L. M. (2008). Suchasni tekhnolohii modeliuvannia i khudozhnoho ozdoblennia odiahu [Modern technologies of modeling and artistic decoration of clothes]. Kyiv: KNUTD. 132 s. [in Ukrainian]

3. Vovk, Yu. V., Slavinska, A. L. (2011). Doslidzhennia parametrychnykh riadiv konstruktsii vytochok zhinochoi spidnytsi [Research on parametric series of designs of tucks in a women's skirt]. Probl. leh. i tekstyl. prom-sti Ukrainy. 1 (No17), 149-152. [in Ukrainian]

4. Yezhova, O. V. (2015). Informatsiini tekhnolohii u stvorenni shveinykh vyrobiv [Information technologies in the creation of sewing products]. Kirovohrad: FOP Aleksandrova M.V. 220 s. [in Ukrainian]

5. Zymohliad, N. S., Riabchykov, M. L. (2011). Proektuvannia shveinykh vyrobiv v modeliakh [Design of sewing products in models]. Kh.: ZEBRA. 162 s. [in Ukrainian]

6. Lytvyn, V. H., Stepura, A. O. (2008). Konstruiuvannia shveinykh vyrobiv [Construction of sewing products]. Kyiv: Viktoriia. 320 s. [in Ukrainian]

7. Nechipor, S. V. (2006). Tekhnolohiia vyhotovlennia odiahu [Clothing manufacturing technology]. Lutsk. 405 s. [in Ukrainian]

8. Slavinska, A. L. (2007). Osnovy modulnoho proektuvannia odiahu [Basics of modular clothing design]. Khmelnytskyi: KhNU. 167 s. [in Ukrainian]

9. Yu. Khodzytska, (Ed) et al. (2014). Trudove navchannia (dlia divchat) [Work training (for girls)]. Kamianets-Podilskyi: Aksioma. 240 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ХОМЕНКО Людмила – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: проектування одягу, розробка технологічних схем та методів обробки, аналіз систем моделювання та конструювання одягу, методика організації проектної діяльності в галузі технологічної освіти.

БЕЗЛЮДНА Наталія – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: розробка теоретичних та практичних питань з професійної підготовки здобувачів вищої освіти, аналіз форм та методів методичних

прийомів навчання, дидактика школознавства, теорія виховання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

KHOMENKO Liudmyla – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University.

***Scientific interests**:* clothing design, development of technological schemes and processing methods, analysis of clothing modeling and design systems, methods of organizing design activities in the field of technological education.

BEZLIUDNA Nataliia– Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University.

***Scientific interests**:* development of theoretical and practical issues related to the professional training of students of higher education, analysis of forms and methods of teaching methods, didactics of school studies, theory of education.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2025 р.
Стаття прийнята до друку 13.03.2025 р.

УДК 37.014.5:37.018.4
DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-262-269

ЧЕРНЕНКО Олександр –
кандидат педагогічних наук, доцент, докторант
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7012-1797
e-mail: Chernenko_O.V.fp@gmx.com

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття присвячена дослідженню використання результатів оцінювання як інструменту підвищення якості освітнього процесу у ЗВО. У роботі акцентовано увагу на необхідності вдосконалення методик оцінювання знань, умінь і навичок студентів для забезпечення ефективності навчання та відповідності сучасним вимогам. Постановка проблеми ґрунтується на викликах вищої освіти, де якість підготовки фахівців залежить від здатності викладачів адаптувати навчальні програми до потреб суспільства й ринку праці. Автор наголошує, що оцінювання відіграє ключову роль у виявленні слабких місць у засвоєнні матеріалу, забезпеченні зворотного зв'язку та оновленні змісту дисциплін.

Метою статті є вивчення можливостей використання результатів оцінювання для підвищення якості освіти, обґрунтування їхньої ролі у вирішенні проблем навчання та розробка практичних рекомендацій для ЗВО. У дослідженні розглянуто методологічні аспекти педагогічного контролю, зокрема тривалість, системність, глибину розуміння та практичне застосування знань. Критерії оцінювання мають бути простими, гнучкими й об'єктивними, враховуючи специфіку фахових дисциплін. Автор аналізує систему ECTS як основу для оцінки результатів навчання, підкреслюючи її переваги (прозорість, гнучкість траєкторій) та недоліки (складність, нерівність застосування).

Виклад основного матеріалу включає аналіз шляхів використання результатів оцінювання: від виявлення проблемних тем до впровадження інноваційних методик викладання, таких як проєктне навчання чи кейс-метод. Запропоновано модульну структуру курсів для точного обліку навантаження (5 кредитів = 125–150 годин), а також методи аналізу даних оцінювання – кількісного (статистика) та якісного (вивчення робіт). Практичні підходи охоплюють індивідуалізацію навчання, удосконалення методик і перегляд програм на основі зворотного зв'язку від студентів.

Особливу увагу приділено оцінюванню якості освітніх програм під час акредитації, де враховуються їхня структура, зміст, відповідність стандартам і ресурсне забезпечення. Автор пропонує критерії для оцінки програм, які включають проєктування, практичну спрямованість, доступність і прозорість. Використання результатів оцінювання сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників, оптимізації ресурсів і стимулюванню інновацій.

Висновки підкреслюють, що систематичне застосування результатів оцінювання є невід'ємною частиною якісної освіти. Воно дозволяє адаптувати програми до сучасних реалій, вдосконалювати викладання та готувати фахівців, затребуваних на ринку праці. Успіх залежить від чіткості критеріїв, технологічної підтримки та готовності ЗВО до змін, що відкриває перспективи для подальшого розвитку вищої освіти в Україні.

***Ключові слова:** якість освіти, ECTS, освітня програма, навчання, ЗВО, критерій оцінювання, контроль навчання.*

CHERNENKO Oleksandr –
Candidate of Pedagogical Sciences,
associate professor, doctoral student
of the Central Ukrainian Volodymyr Vinnichenko State University
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7012-1797
e-mail: Chernenko_O.V.fp@gmx.com

USING ASSESSMENT RESULTS TO IMPROVE THE QUALITY OF THE EDUCATIONAL PROCESS

The article is devoted to the study of using assessment results as a tool for enhancing the quality of the educational process in HEIs. It emphasizes the need to improve methods for evaluating students' knowledge, skills, and competencies to ensure effective learning and alignment with contemporary demands. The problem statement is rooted in the challenges of higher education, where the quality of specialist training hinges on instructors' ability to adapt educational programs to societal and labor market needs. The author highlights that assessment plays a pivotal role in identifying weaknesses in material mastery, providing feedback, and updating course content.

The purpose of the article is to explore the potential of using assessment results to improve educational quality, substantiate their role in addressing learning challenges, and develop practical recommendations for HEIs. The study examines methodological aspects of pedagogical control, including its duration, consistency, depth of understanding, and practical application of knowledge. Assessment criteria should be simple, flexible, and objective, taking into account the specifics of professional disciplines. The author analyzes the ECTS system as